

napis, etc. Quæ loca Ambrosius, et Hilarius supra, de catholica fide interpretantur. Præterea nemo dubitat hanc fidem miraculorum non distingui ab illa de qua Jacob., 1 capite, inquit: *Postulet in fide, nihil hæsitans*; illam autem non esse substantialiter distinctam a fide infusa et catholica, constat ex Glossa ordinaria, et Lyrano ibi, qui dicunt hæsitationem, quam excludit illa fides, non esse illam quæ nascitur ex consideratione propriæ infirmitatis, sed quæ est de Dei potestate, vel de voluntate dandi postulata petentibus, etiamsi pie et debite petant.

7. *Probatum primo habita ratione nominis. — Item habita ratione rei. — Ad fundamentum contrarium in num. 1.* — Ratio vero conclusionis solum esse potest, quia hæc tantum est proprie et essentialiter fides; unde aliis non convenit hoc nomen, nisi quadam analogia. Unde, quamvis forte illa fiducia, quæ necessaria etiam est in miraculis, posset dici, ac dicitur interdum fides, nomine causæ translato ad effectum, ut dicit D. Thomas 1. 2, quæst. 40, artic. 2, ad 2, tamen, proprie loquendo, et ut in plurimum fides ipsa intellectus, quatenus peculiari modo applicatur ad miraculum faciendum, dicitur fides miraculorum, seu necessaria ad miracula; quæ ratio potissimum niti videtur in vocis significatione et proprietate. Si vero de re ipsa loquamur, satis ex dictis etiam possumus concludere fidem, quæ ad miracula requiritur, non pertinere ad novum habitum, seu virtutem infusam, neque constituere novum genus aut ordinem actuum. Nam ex tribus supra enumeratis, quæ maxime possunt concurrere ad opus miraculosum, primus manifestissime est actus fidei. Tertius, quoad substantiam, est actus spei, quia spes et fiducia non distinguuntur. Secundus vero, si adest, ejusdem rationis est cum assensu Theologico, et juvari potest a prudentia infusa vel acquisita, quoad applicationem generalis fidei ad hoc particulare factum, vel has circumstantias particulares. Et ex his tribus actibus, primus fons est et radix aliorum, et cum alias sit propriissime actus fidei, ideo illi propriissime convenit ratio fidei miraculorum. Et per hæc patet responsio ad fundamentum prioris sententiæ. Nam solum concludit fidem miraculorum, saltem accidentaliter, differre ab actu fidei catholicæ, scilicet, in quadam peculiari perfectione et firmitate, et practica applicatione fidei, ad hoc opus particulare; et ea ratione non est communis talis actus omnibus fidelibus, neque versatur in omnibus dogma-

tibus fidei, præcipue speculativis, sed in practicis, et præcipue in promissionibus Dei.

8. *Objectio contra assertionem. — Responsio. — Fides miraculorum, ut sit in nostra potestate. — Probatum ex Scriptura* — Objectiones: actus fidei catholicæ, et quævis ejus perfectio, est in nostra potestate; hæc vero fides miraculorum non item, sicut nec patrare miracula. Unde, Matth. 17, Apostoli non poterunt expellere dæmonem, cum tamen fidem catholicam haberent. Respondetur aliud esse patrare miracula, aliud habere fidem de se sufficientem ad ea impetranda. Primum non est in hominis potestate semper, tum quia completa potestas quæ requiritur ad opus miraculosum, non inhæret per modum habitus, etiam in illis qui frequenter miracula edunt, ut docet divus Thomas 2. 2, quæst. 172; tum quia præter fidem, requiruntur multa ex parte Dei, quæ non semper dantur, etiam posita fide, quia non expedit; attamen illud secundum, hoc est, habere fidem, in hominis potestate positum esse existimo, esseque actum vere liberum et humanum; ac licet pendeat ex auxilio gratiæ, illud tamen non deerit volenti credere ut oportet; quod plane docet Paulus, dictis locis ad Hebr. 11, et 1 Corinth. 13; et colligitur ex Matth. 14 et 17, ubi Christus reprehendit Apostolos, vel etiam quosdam alios, quod carerent de hac fide; erat ergo in illorum potestate, alias non essent reprehensione digni. Item Luc. 10, et sæpe alias, consulit ut habeamus hanc fidem, et Jacob. 1: *Postulet in fide nihil hæsitans*. Est ergo in nostra potestate. Tandem hujusmodi fides in eo qui impetrat miracula est laude digna et meritoria; ergo et libera.

SECTIO II.

Quomodo fides Theologica differat a fide gratia gratis data; ubi consequenter de sermone scientiæ et scientiæ, dono linguarum et interpretatione sermonum.

1. *Prima opinio, de qua ac de tota sectione in Proleg. 3 de Gratia, cap. 5. — Ut exponatur in Paulus in hac opinione.* — In hac quæstione est prima opinio, fidem gratiam gratis datam, esse ipsam fidem miraculorum. Ita Hieronymus, Theophylactus, Theodorus et Abulensis, supra citati; indicat Augustinus, tract. 32 in Joan., a medio; tenet Catherin., 1 ad Corinth. 13 et alibi; contra quam expositionem objici potest, quia Paulus, 1 Corinth. 12,

numerat ut gratias distinctas fidem et operationem miraculorum: sub operatione autem miraculorum comprehenduntur omnia quæ ad patrandum miraculum sunt necessaria. Inter hæc autem unum est fides miraculorum; non ergo in idem coincidunt ambæ fides. Cui objectioni respondendum est ex mente illorum Patrum, operationem virtutum, non significare apud Paulum facultatem efficiendi quæcumque miracula, sed specialiter potestatem expellendi dæmones; juxta quam expositionem gratiæ gratis datæ in hunc modum sunt omnes explicandæ et accommodandæ; nam omnes referuntur ad fidei utilitatem: fides autem consistit in cognitione, explicatur sermone; confirmatur tum sermone, tum operatione. Ex novem ergo gratis numeratis, tres ad perfectionem cognitionis spectant, nimirum prophetia, discretio spirituum et interpretatio sermonum. Locutionem perficiunt tres aliæ, nimirum donum linguarum, sermo scientiæ, et sapientiæ. Operatione denique confirmant fidem tres aliæ gratiæ, scilicet, fides miraculorum, operatio virtutum et gratia sanctorum. Nam licet hæc duo videantur esse quædam species miraculorum, et saltem ratione formali non differant, attamen peculiariter numerantur et distinguuntur, quia singularem quamdam vim habent ad movendos homines, et ad efficiendas eorum voluntates, quia non solum sunt miracula, sed etiam beneficia, ut D. Thomas docuit 2. 2, quæst. 178, art. 1, ad 4; quæ tota expositio est probabilis propter auctoritatem sanctorum Patrum; sed forte commodius operatio virtutum idem valet, quod effectio miraculorum, sique fides miraculorum sub hac gratia comprehenditur: fides autem, gratia gratis data, aliquid aliud esse ex dicendis constabit.

2. *Secunda opinio. — Non placet.* — Secunda igitur sententia dicit hanc fidem gratiam gratis datam esse constantiam quamdam, quæ virtute Spiritus Sancti datur homini non solum ad credendum, sed etiam ad confitendum fidem, absque timore et pudore, ut videmus datam esse martyribus, præcipue pueris et feminis. Ita exponunt Ambrosius et Anselmus, et Glos. 1 ad Cor. 12; et Cajetanus, dicta quæst. 178, art. 1. Quæ sententia mihi non satis probatur, quia licet hæc sit gratia Spiritus Sancti, non tam ad fidem quam ad fortitudinem spectat, et non tam est gratia

1. Consule etiam disput. 20, tom. 2, in 3 part.

gratis data, quam pertinens ad auxilia gratiæ gratum facientis, quia per se non ordinatur ad utilitatem aliorum, sed ipsius recipientis. Unde nulli sese disponenti negatur talis gratia.

3. *Tertia opinio.* — Tertia sententia dicit fidem gratiam gratis datam, consistere in quodam modo peculiari cognoscendi res ad fidem Catholicam pertinentes. Ita divus Thomas, 1 Corinth. 12, et 1. 2, quæst. 111, art. 4. Quibus tamen in locis solum ait hunc modum esse excellentem quamdam fidei certitudinem; melius ergo intelligitur quod scribit 2. 2, quæst. 4, art. 5, ad 4, fidem hanc esse sermonem fidei; quia prædicta illa certitudo non tam proprie refertur ad utilitatem aliorum, ut sermo fidei.

4. *Exponitur hæc opinio ex D. Thoma. — Altera explicatio ex D. Thoma.* — Ad explicandum autem quid sit sermo fidei, supponendum est ex D. Thoma supra, et 3 p., quæst. 7, art. 7, ad primum, gratias gratis datas ordinari ad actus exteriores fidei manifestativos; quia cum referantur ad utilitatem aliorum, et utilitas hæc non possit provenire aliis, nisi per actus externos, ideo ad hos ordinatur, juxta illud: *Unicuique datur manifestatio spiritus ad utilitatem*. Ut autem aliquis possit doctrinam fidei convenienti modo aliis proponere, his tribus gratis potissimum juvatur, fidei sermone, scientiæ et sapientiæ; per primam, datur homini ut tam distincte et perfecte intelligat et apprehendat res fidei, ut possit eas alios docere, simpliciter tamen et sine ornatu scientiæ et sapientiæ; atque hoc est proprium officium fidei gratiæ gratis datæ. Unde experimur interdum in quibusdam simplicibus hominibus, melius posse illos explicare mysteria fidei, quam possint alii sapientes Theologi; quod credo provenire ratione hujus gratiæ. Secundo, datur homini ut non solum possit fidei doctrinam proponere simpliciter, sed etiam ex illa multas veritates reconditas elicere et persuadere; et hoc pertinet ad sermonem sapientiæ; ac præterea posse per causas vel altiores rationes, divina mysteria explicare. Ad sermonem autem scientiæ pertinet, rationibus naturalibus vel exemplis fidem explicare, et quæ contra objiciuntur solvere. Ita explicat totum hoc D. Thomas 1. 2, q. 111, art. 4, in corpore, et ad 4, citans illud Augustini, 14 de Trinit., cap. 1: *Aliud est scire tantummodo, quid homo credere debeat, propter adipiscendam vitam beatam; aliud scire quemadmodum hoc ipsum et piis opituletur, et contra impios defendatur*. Idem tamen divus

Thomas, 2. 2, q. 177, art. 1, vult per sermonem sapientiæ dari homini ita loqui res fidei, ut delectet et moveat; per sermonem vero scientiæ, ut persuadeat et doceat. Unde videtur has gratias ad locutionem magis quam ad intellectum referre, juxta primam sententiam supra expositam: sed hoc ita intelligendum et admittendum arbitror, ut tamen quod diximus non negetur. Itaque per has duas gratias præcipue juvatur homo in ea cognitione, quæ necessaria est ad loquendum res fidei sapienter et scienter; attamen simul præbent quamdam vim et efficaciam in ipsa locutione sapientiæ et scientiæ.

5. *Corollarium primum.* — *Corollarium secundum.* — Ex quibus intelligitur hanc fidem sic explicatam, non idem esse cum actu fidei catholicæ; imprimis enim nullam requirit obscuritatem. Nam juxta certam Augustini doctrinam, epist. 57, et D. Thomæ, 3 p., q. 7, in Christo fuerunt omnes gratiæ gratis datæ, non fuit autem fides Catholica seu obscura. Deinde hæc gratia non videtur tam consistere in judicio quam in apprehensione rerum fidei, quæ ita a Spiritu Sancto dirigitur, ut expedit ad docendos alios. Et idem proportionaliter est de sermone scientiæ, et sapientiæ. Constat etiam ex dictis quomodo differat hæc gratia, præcipue sermo sapientiæ et scientiæ, a donis sapientiæ, et scientiæ et intellectus; donum enim sapientiæ, seu illa dona Spiritus Sancti, tantum ad hoc dantur, ut homo et bene iudicet de divinis rebus, et consequenter et convenienti modo illa apprehendat, prout sibi necessarium est ad recte iudicandum. At vero hæc gratiæ referuntur ad alios, et consistunt in auxilio et motione divina, qua dirigitur intellectus hominis ut apposite apprehendat et disponat res divinas, ita ut aliis convenienter illas proponere valeat et docere.

6. *Dubium primum.* — Sed est dubium, si dictæ gratiæ conferunt homini ut convenienter loquatur res divinas, quorsum inducuntur duæ aliæ, donum, scilicet, linguarum, et interpretatio sermonum. Respondeo omnes has gratias deservire fidei, et proxime residere in intellectu, in quo habent suum primum actum ad locutionem ordinatum. Cum enim rationalis locutio a cognitione procedat, necesse est omne donum ordinatum ad sermonis et doctrinæ perfectionem residere in intellectu; donum ergo linguarum differt a fide, sermone sapientiæ et scientiæ, quia cum recta locutio ex duobus pendeat, scilicet ex intelligentia rerum, et ex cognitione idiomatis seu linguæ,

tres priores gratiæ jam dictæ perficiunt locutionem et sermonem, primario et per se perficiendo et dirigendo interiorem conceptionem ipsarum rerum, quam talem exhibent, qualis necessaria est explicationi convenienti ipsius doctrinæ fidei, quod tamen diverso modo efficiunt, ut expositum est. Donum autem linguarum specialiter et immediate refertur ad cognitionem ipsarum vocum et significationis earum.

7. *Donum linguarum quomodo aliqui exponant.* — *De predicta expositione censura.* — Porro id donum variis modis exponitur. Quidam putant ipsum non consistere in hoc, ut Evangelii prædicator in variis linguis, verbi gratia, uti norit; sed in hoc potius quod, dum ipse sua lingua utitur, ab omnibus variarum linguarum auditoribus intelligatur. Ita videtur hoc donum exponere Cyprianus, lib. de Cardinalibus Christi operibus, capite ultimo, de Spiritu Sancto; et Glossa ordinaria, Actor. 2; indicat Augustinus, Psal. 54. Et videtur certe donum sic datum esse Petro, Actor. 2; nam in una eademque concione, una tantum poterat lingua loqui, et tamen ab omnibus simul intelligebatur. Ita vero exponendo hoc donum, non accipiendum est ut omnes audientes, verbi gratia, percipiant unicam et eandem linguam, vel unum idioma, atque illud intelligant, sed potius, ut eadem vox, unico modo a prædicatione articulata, varia nihilominus perveniat ad aures adstantium, ita ut unusquisque suam propriam linguam audiat, et in illa prædicatorem loqui credat. Unde hujusmodi donum sic explicatum, non est aliquid inhærens propriæ, vel in audiente, vel in loquente; sed est potius quædam mutatio vocis et soni, quæ in ipso medio fit antequam perveniat ad audientes. Hæc sententia, si solum dicat hoc genus gratiæ datum esse aliquando in primitiva Ecclesia, est mihi valde probabilis; si tamen velit hoc solum esse linguarum donum, atque omne aliud excludat, est prorsus falsa et erronea.

8. *Communis intelligentia linguarum.* — Unde addendum est *donum linguarum* perfectum et proprium, esse gratiam per quam confertur homini recipienti illud, linguas varias cognoscere et intelligere. Hujusmodi enim donum receperunt Apostoli, juxta communem sensum Ecclesiæ, et traditionem. Ita Ambrosius, serm. 61, in fine; Gregorius, homil. 30 in Evangelia; Chrysostomus, sermo 1 de Spiritu Sancto, et hom. 41 in Acta Apostolorum; Hieronymus, in epist. ad Marcellam; Augus-

tinus, tract. 32 in Joan., et tract. 6 in primam Canonicam Joan., et serm. 186 et 187 de Tempore, 15 de Trinitate, cap. 59, et lib. 32 cont. Faust., cap. 15, et lib. 1 de Mirab. Script. (si ejus est), cap. 9; Leo Papa, serm. 1 Pentecost.; et Niceph., lib. 1 Hist., c. 2. Et patet ex Act. 2: *Loquebantur variis linguis, prout Spiritus Sanctus dabat eloqui illis.* Ubi Beda et alii expositores id confirmant. Et Marci ult.: *Linguis loquentur novis;* et 1 ad Cor. 14: *Gratias ago Deo, quia omnium vestrum lingua loquor.* Et ex Act. 10 et 19 constat etiam aliis fidelibus solitum esse dari hoc donum in primitiva Ecclesia. Et ratio est, quia est possibile, et tunc fuerat maxime necessarium. Circa quod solum est advertendum ad illud locum pertinere, non solum intelligere et loqui, sed etiam scribere. Nam hoc totum pertinet ad exactam alicujus linguæ cognitionem, et completum illius usum. Unde cum Spiritus Sancti opera perfecta sint, in ea perfectione datur per hoc donum uniuscujusque linguæ cognitio, quæ necessaria est ad finem a Spiritu Sancto intentum, et ad convenientem quemdam statum, seu perfectionem illius linguæ. Non est autem necessarium ut datur semper exactissima perfectio, præcipue illa quæ magis ad ornamentum quam ad usum spectat. Sciendum præterea est donum hoc posse habere latitudinem. Nam potest ad duas, vel tres, vel quatuor linguas extendi. Datur ergo in ea latitudine quam Spiritus Sanctus vult, et est necessaria fini ejus. De Apostolis vero Augustinus, in Prologo libri de Doctrina Christiana, scribit, omnium gentium linguis fuisse locutos, licet in Actibus solum dicatur, *variis linguis esse locutos, prout Spiritus Sanctus dabat eloqui illis.*

9. *De interpretatione sermonum quid?* — *Prima sententia, seu primus modus exponendi hanc gratiam.* — De alia gratia, quæ est *interpretatio sermonum*, D. Thomas, agendo de gratiis gratis datis in 2. 2, nihil prorsus docet. Solum Cajetanus, in proemio, quæst. 171, observat hanc gratiam revocari a D. Thoma ad eas quæ in sermone consistunt. De qua tamen reductione D. Thomas, in tota quæstione 177, ubi de *gratia sermonis* tractat, nullam fecit mentionem; itaque difficiliter explicari solet hoc donum. Prima ergo sententia, seu modus exponendi, est consistere hanc gratiam in eo, ut qui unam linguam, verbi gratia, græcam, solum intelligit, cum alterum hebraice loquentem audit, possit loquentis sensum et mentem perfecte aliis interpretari,

hocque illi dari per gratiam hanc. Ita sentit Hieronymus, 1 ad Cor. 12; clarius Chrysostomus et Theodoretus, ibid.; favet lectio græca, quæ ejusmodi gratiam vocat *interpretationem linguarum*, non dicit *sermonis*: juxta quam expositionem aliud est loqui linguis, aliud interpretari linguam quam nescis, sive eam audias, sive scriptam legas; et est probabilis expositio, ac credibile tale donum interdum esse datum in primitiva Ecclesia; nam ita testantur antiquissimi illi Patres, et potuit esse interdum necessarium, vel saltem conveniens; videtur tamen tale donum convenientius contineri sub dono linguarum; nam ejusdem rationis est intelligere linguam atque illa loqui; solumque differunt tanquam perfectum et imperfectum in eadem latitudine. Quod vero Catherin., 1 ad Cor. 12, indicat, donum *interpretationis sermonum* ita dari interpretanti, ut tamen ipsemet non intelligat ea quæ audit vel interpretatur, et in hoc differre a dono linguarum, mihi non probatur, non quia sit prorsus impossibile, sed quia non apparet conveniens, neque perfectæ motioni Spiritus Sancti accommodatum.

10. *Secundus modus.* — Est ergo secunda sententia, hanc gratiam non referri immediate ad ipsum idioma et significationem vocis, sed ad sensum sententiarum quæ proferruntur. Contingit enim quempiam bene percipere significationes vocum alicujus linguæ vel scripturæ, et tamen non percipere satis sensum et mentem scribentis vel loquentis. Quando ergo alicui, ex speciali Spiritus Sancti motione, datur ut ea quæ legit vel audit ita bene intelligat, ut possit illa aliis interpretari juxta sensum loquentis vel scribentis, tunc vere recipere dicitur gratiam interpretationis sermonum. Ita D. Thomas 1. 2, q. 111, art. 4, et clarius lectione 2 in 1 ad Cor. 12. Cui addere possumus, ex eodem, 2. 2, q. 176, a 2, ad 4, ad hoc donum etiam deservire, ut illud possidens interpretari apte noverit quidquid est tum in sermone, tum in scriptura obscurum, sive propter rerum difficultatem, sive propter similitudines et parabolam, aut interdum etiam ob ipsarum vocum significationem et difficultatem; non quia per tale donum cognoscatur primo significatio vocis, sed quia interdum significatio ipsa multiplex est et ambigua, vel usurpatio ejus metaphorica, ideoque ad hanc etiam gratiam pertinet ita dirigere intelligentiam hominis, ut possit convenienter interpretari, quo modo et ratione, hoc vel illo loco vox usurpetur; et ita plane

gratia hæc distinguitur a gratia linguarum, et aliis enumeratis. Tandem addere possumus eandem gratiam *interpretationis* interdum dari, ut quis possit recte, ac prout expedit ad utilitatem Ecclesiæ, sacram doctrinam et Scripturam ex una lingua in aliam transferre. Hoc enim non semper assequuntur omnes qui linguam aliquam intelligunt, et ita patet responsio ad dubium propositum in num. 9.

11. *Dubium secundum principale.* — Est aliud dubium, an dictæ gratiæ dentur per modum actus, an etiam per modum habitus. Nam D. Thomas, ubicumque in genere loquitur de *gratia gratis data*, iudicat solum dari per modum actus, et fortasse frequenter ita accidit. Unde quædam auxilia, quæ interdum dantur concionatoribus, vel etiam præceptoribus sacræ doctrinæ, ut convenienter suis muneribus utantur, ad has gratias spectant, et tamen non semper ea dantur, neque semper in potestate hominis est uti modo illo convenienti. Dico nihilominus non repugnare has gratias conferri per modum habitus. Nam imprimis certum est Christum Dominum illas habuisse habitualiter¹. Et de Apostolis idem censeo quoad prædictas quinque gratias. Ac de dono linguarum non videtur dubium. Eadem autem est ratio de alijs, quia eadem fere tunc erat omnium necessitas. Quod si quæras quid sint tales gratiæ per modum habitus, per modum namque actus satis constat esse Dei motiones actuales, respondeo mihi non videri esse proprios habitus a speciebus intelligibilibus distinctos, sed vel rerum, vel vocum species infusas, aut optimam earum dispositionem ac ordinationem divina virtute factam. Adjungere etiam possumus quasi habituales assistentiam Spiritus Sancti, qui statuit semper hominem movere, prout expedit ad talem muneris executionem.

12. *Dubium tertium.* — Ex quibus præterea resolvitur dubium aliud, cum hæc omnia ad quæ ordinantur dictæ gratiæ, videantur posse fieri virtute naturali ingenii humani, præcipue illustrati fide et donis Spiritus Sancti, minime necessarias apparere. Respondeo enim ex dictis, et ex D. Thoma 2. 2, q. 177, art. 1, ad 1, omnia hæc solum dari, ut perfectiori modo fiant ex actibus quæ humana industria fieri possunt. Unde non oportet in his intervenire actus aliquos vel habitus in substantia supernaturales, sed sufficiunt supernaturales

¹ Concinit auctor in disp. 21 de Incarn., sect. 1, in fin.

in modo. Ultimo tandem resolvitur, ex novem *gratiis gratis datis*, quinque, quas exposuimus, ordinari ad convenientem doctrinæ fidei expositionem; quatuor vero alias dirigi ad fidei confirmationem; duas quidem confirmare fidem, efficiendo opera quæ naturam superant, scilicet, *operationem virtutum, et gratiam sanitatum*, quæ, juxta supra dicta, potius materialiter quam formaliter differunt. (De qua proinde gratia sanitatis nihil oportet in præsentia materia dicere, præter ea quæ de fide miraculorum diximus, nam quod reliquum erat, nimirum, quis sit modus efficiendi hæc miracula, in materia de Incarnat. et Sacramentis explicatur commodius¹.) Alias vero duas, scilicet, prophetiam et discretionem spirituum, confirmare fidem revelando occulta, quæ ratione naturali cognosci non possunt; et inter se etiam potius materialiter quam formaliter differunt; nam discretio spirituum quoddam genus prophetiæ est, de qua consequenter esset disputandum, si liceret per tempus². Ne tamen omnia prætermittere videamur, nonnulla, de prophetia disputando, tractabimus.

SECTIO III.

Quod sit objectum prophetiæ gratiæ gratis datæ, et quæ sit hujus nominis ratio?

1. *Ratio nominis prophetiæ.* — *Etymologia Isidori postponitur.* — *Quam late pateat significatum prophetiæ.* — Ex omnibus ejusmodi gratiis quæ cum fide habent aliquam similitudinem, superest solum prophetiæ donum explicandum, ut ex fine præcedentis sectionis patet, ad quod etiam gratiam discretionis spirituum cum D. Thoma revocabimus; procedemus autem in hac re eadem methodo, sicut in fide. Est enim prophetia quoddam genus cognitionis supernaturalis, cujus objectum et habitus nobis explicanda sunt. Sed prius ratio nominis, et multiplex ejus significatio declaranda est, de quo videri potest late Jansen., cap. 47 Concord., et alii in Paul., 1 Corinth. 14. *Prophetiæ* ergo nomen græcum est, a verbo *προφητεύειν*, deductum, quod multas habet significationes. Nam et vaticinare, et præagere, et interpretari significat. Deduc-

¹ Habetur jam in tom. de Incarn., disput. 31, et de Sacram., disp. 9.

² Late exponitur in Prol. 3 de Grat., c. 5, num. 36.

tum autem est verbum hoc a nomine *προφήτης*, quod ipsum Prophetam significat; hoc autem nomen a verbo *φημί*, loquor, seu dico derivatum est; unde prophetia prædictionem significat, et propheta, eum qui futura prædicat, ut sanctus Gregorius notavit, homil. 1 in Ezech., et D. Irenæus, lib. 4, cap. 37, ubi prophetiam definit, *eorum esse, quæ post erunt, præsignificationem*. Idem Patres alii, infra citandi. Quæ deductio sine dubio verior est, et magis propria quam alia, ab Isidoro tradita, 7 Etymol., cap. octavo, qua usus est D. Thomas, in 2. 2, q. 171, a. 1, ut scilicet prophetia dicatur a *πρό*, *procul*, et *φώνος*, id est, *apparitio*. Nam hæc deductio neque in lingua græca habet fundamentum, neque convenienter explicat nominis compositionem; præsertim cum particulæ componentes in ea significatione apud Græcos non inveniuntur; *πρό* enim non *procul*, sed *ante*, significat, et *φώνος*, non *apparitionem*, sed *facem*, seu *lampada* sonat. Quoniam vero futurorum prædictio, eorundem præcognitionem supponit, et ab illa oritur, ideo *prophetiæ* nomen, non solum prædictionem, sed etiam et præcipue ipsam præcognitionem significat. Rursus, quia futurorum cognitio occultissima est, extensum est vocabulum ad significandum non solum futurorum prædictionem, sed etiam omnium rerum ita occultarum, ut humana vi cognosci non possint, sive præteritæ sint, sive præsentis et loco aut tempore distantes, sive in corde hominis latentes, ut D. Gregorius supra notavit.

2. *Primus nominis prophetiæ usus.* — Ex quibus intelligi possunt varii hujus nominis *prophetiæ* usus, qui in Scriptura reperiuntur. Primo enim et proprie, quædam cognitio ex divina revelatione indita, qua res occultissimæ alicui manifestantur, ut aliis illas annunciet, prophetia dicitur. Et hic est communior usus hujus vocis, præcipue apud prophetas in principio suorum librorum, ut Daniel 9: *Impleatur visio, et prophetia*; Matth. 13: *Ut compleatur in illis prophetia Isaïæ*. Quamvis hæc prophetia interdum peculiariter applicetur rerum futurarum contingentium cognitioni: interdum generaliter sumatur, ut se extendit ad omnia supernaturaliter revelata.

3. *Secundus usus.* — Hinc secundo, quia omnia, quæ in Scriptura continentur, spiritu divino sunt scripta, illud gratiæ donum quod alicui datur, ut canonice scribat, spiritus prophetiæ dicitur, et ipsa Scriptura canonica vo-

catur prophetia; sic 2 Pet. 1: *Habemus firmiorem propheticum sermonem*.

4. *Tertius usus.* — Hinc tertio sacræ Scripturæ interpretatio vocatur prophetia, quia eodem spiritu fieri debet quo fuit ipsa conscripta. Quomodo intelligit D. Thomas cum aliis locum Pauli, Roman. 12: *Habentes donationes secundum gratiam, etc., sive prophetiam, secundum rationem fidei, etc.* Nam licet intelligi possit de dono prophetiæ proprie dictæ, quod in primitiva Ecclesia frequenter communicabatur, ut Chrysostomus, Ambrosius et alii Paulum interpretantur, tamen prior expositio videtur satis consentanea literæ. Sic etiam potest intelligi illud 1 ad Thessal. 5: *Prophetias nolite spernere*; et 1 ad Corinth. 14: *Volo autem vos loqui linguis, magis autem prophetare*, id est, interpretari Scripturas, et alios docere; et infra: *Qui prophetat, Ecclesiam ædificat*, quem locum ita exponunt Patres, Ambrosius, D. Thomas, et alii.

5. Imo Divus Hieronymus, super id ad Ephes. 4: *Quosdam Prophetas, etc.*, indicat in novo Testamento, nomen *prophete* non significare eos qui futura prædicunt, sicut in veteri, sed qui infideles et imperitos arguunt atque dijudicant, ut ipse dicit; sed quamvis fortasse frequentior sit hæc acceptio quam prima in novo Testamento, illa certe non est prætermittenda; neque negandum in novo Testamento dari donum prophetiæ proprie dictum. Nam Prophetia, in tertia acceptione, potius pertinet ad illam gratiam gratis datam quæ est *interpretatio sermonum*. Quin potius locum ad Ephes. 4: *Quosdam Prophetas*, alii communiter intelligunt de iis qui proprie futurum prædicunt et præcognoscunt; Chrysostomus ibi, OEcumen., 1 Cor. 8, qui exemplum ponit in Agabo, Act. 11, et quatuor filiabus Philippi¹; Augustinus vero, epist. 58, utroque modo intelligi posse putat. In qua sententia sunt Ambrosius, Anselmus et D. Thomas, ad Eph. 4. Unde quod Matth. 11 dicit: *Lex et prophetæ usque ad Joannem*, etiam ad litteram intelligitur de prophetiis quæ pertinent ad mysterium Incarnationis, non de iis quæ ad morum directionem spectant, ut sentit D. Thomas 2. 2, q. 174, art. 6, ad 2. Itaque, licet hæc tertia acceptio frequentior sit in novo Testamento, tamen prima etiam reperitur in illo; sicut etiam e con-

¹ De hoc exemplo plures congerit Justin. Ephes. 4, v. 11.